

**SZKOLNY
PROGRAM PROFILAKTYKI
DLA ZESPOŁU SZKÓŁ
IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W ŻARKACH
NA ROK SZKOLNY 2016/2017**

Opracował Zespół ds. Profilaktyki

**Uchwalony w porozumieniu z Radą Rodziców oraz zaopiniowany przez Samorząd
Uczniowski z dniem 10. 09. 2015r.**

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Szkolny program profilaktyki opracowano w oparciu o:

- 1.** Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- 2.** Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
- 3.** Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach i placówkach.
- 4.** Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
- 5.** Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ze zmianami
- 6.** Ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- 7.** Ustawę z dnia 26 października 12982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ze zmianami
- 8.** Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
- 9.** Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- 10.** Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
- 11.** Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.
- 12.** Konwencję o Prawach Dziecka uchwaloną przez zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r.
- 13.** Statut Zespołu Szkół im. T. Kościuszki w Żarkach.
- 14.** Uchwała rady Ministrów z 7 listopada 2006 r. „W sprawie działań administracji rządowej *przeciwko przemocy w szkołach i placówkach oświatowych*”.

II. ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE I ORGANIZACYJNE PROGRAMU

1. **Profilaktyka**- to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem (w szkole) jest ochrona młodzieży przed zakłóceniami rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój. Zachowania te określone są jako zachowania ryzykowne. Dlatego ważne jest wyodrębnienie działań profilaktycznych i konstruowanie Szkolnego Programu Profilaktyki. Harmonijny rozwój osobowości w profilaktyce uzależnień oznacza wspieranie zdrowego trybu życia oraz rozwijanie zdrowia psychicznego.

Profilaktyka to również:

- **wzmacnianie czynników chroniących takich jak:**
    - zainteresowanie nauką
    - więź emocjonalna z rodzicami
    - poszanowanie norm, wartości, autorytetów
    - edukacja rodziców
    - dbanie o własny rozwój
    - kształtowanie umiejętności dokonywania właściwych wyborów
    - racjonalne spędzanie czasu wolnego ze szczególnym zwróceniem uwagi na aktywne formy wypoczynku
  - **eliminowanie czynników ryzyka:**
    - negatywnego wpływu grupy rówieśniczej
    - dysfunkcji wynikających z sytuacji rodzinnej
    - absencji i porzucania szkoły przez uczniów
    - agresji i przemocy
    - dostępności do używek
    - przyzwolenia społecznego
    - nadpobudliwości
    - dysfunkcji wynikających z sytuacji rodzinnej
    - niezaspokojenie podstawowych potrzeb (materialnych, psychicznych i innych)
    - słabej więzi uczniów z rodzicami
    - stresu i depresji
2. Realizacja Programu profilaktyki w ZS w Żarkach odbywać się będzie w oparciu o własne zasoby kadrowe pracowników szkoły.
  3. Szkoła kontynuować będzie współpracę z instytucjami, jednostkami organizacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu uzyskania wsparcia i pomocy w zakresie działań informacyjno-edukacyjnych.
  4. Adresatami programu profilaktycznego są; uczniowie, rodzice, nauczyciele i pracownicy ZS im. T. Kościuszki w Żarkach.

5. Szkolny Program Profilaktyki na rok szkolny 2013/2014 jest kontynuacją działań podejmowanych w tym zakresie w ubiegłych latach szkolnych: 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 i 2012/2013
6. Opracowanie programu poprzedzają: analiza programu wieloletniego, diagnoza środowiska szkolnego, oraz wnioski z ewaluacji działań profilaktycznych w roku szkolnym 2012/2013.

III. CELE PROGRAMU PROFILAKTYKI

1. **Cel ogólny: „Ochrona przed zagrożeniami rozwoju, zaspokajanie potrzeb psychicznych, pomoc w realizowaniu celów rozwojowych i uczenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami w życiu”.**
  - Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własną osobę i innych w różnych aspektach życia.
  - Dostarczenie wiedzy o zjawiskach i procesach mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla rozwoju i zdrowia.
  - Wspieranie relacji rodzic -uczeń-nauczyciel w celu stworzenia właściwego klimatu szkoły zapewniającego podmiotowość i bezpieczeństwo uczniów i nauczycieli.
  - Kształtowanie właściwej postawy wobec zdrowia psychicznego.
2. **Celem nadrzędnym działań Dyrekcji, Grona Pedagogicznego i Rodziców uczniów Zespołu Szkół w Żarkach jest pełne włączenie się w działania wychowawcze i zapobiegawcze, aby prawidłowo:**
  - A. **W ramach profilaktyki I rzędowej:**
    - prowadzić profesjonalne działania wychowawczo-profilaktyczne przy wykorzystaniu:
      - zajęć przedmiotowych
      - godzin do dyspozycji wychowawcy
      - zajęć pozalekcyjnych
    - tworzyć w dalszym ciągu bezpieczną i przyjazną atmosferę w szkole
    - pomagać uczniom w rozpoznawaniu sytuacji zagrożeń i radzeniu sobie ze stresem
    - budować wzajemne zaufanie i poczucie własnej wartości u uczniów.
  - B. **w ramach profilaktyki II rzędowej:**
    - rozpoznawać problemy młodzieży
    - wspierać i udzielać indywidualnego wsparcia w sytuacjach trudnych
    - prowadzić poradnictwo dotyczące instytucji, organizacji i osób prowadzących działania zw. z profilaktyką II i III rzędową

IV. IDENTYFIKACJA PROBLEMU, DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Identyfikacja problemów i diagnozowanie środowiska odbywać się będzie na podstawie:

- a) obserwacji środowiska szkolnego
- b) przeprowadzanych badań ankietowych (informacji z nadzoru pedagogicznego)
- c) analizy dokumentów szkolnych, protokołów z rady pedagogicznej
- d) wywiadów z uczniami, rodzicami i nauczycielami
- e) analizy frekwencji uczniów
- f) kontaktów z instytucjami i organizacjami wspierającymi szkołę

V. KIERUNKI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

1. Integracja w klasie.
2. Zapobieganie absencji uczniów.
3. Informowanie o uzależnieniach i problemach osób uzależnionych oraz propozycje ich rozwiązywania.
4. Kształtowanie umiejętności związanych z odmawianiem i dokonywaniem właściwych wyborów w sytuacjach skłaniających do picia alkoholu, palenia papierosów, brania narkotyków.
5. Wyrabianie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.
6. Przeciwdziałanie agresji i przemocy.
7. Przekazywanie informacji i doskonalenie umiejętności związanych ze zdrowym trybem życia i racjonalnym sposobem spędzania czasu wolnego.
8. Systematyczne doksztalcanie nauczycieli pod kątem pracy profilaktycznej z młodzieżą poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, treningach i innych formach doskonalenia.
9. Korzystanie ze wsparcia instytucji (osób) w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prawnej, pomocy społecznej, zdrowotnej.
10. Uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych osób, uczenie udzielania pierwszej pomocy.
11. Uświadamianie korzyści płynących z dbania o zdrowie własne i środowisko.

PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ 2016/2017

OBSZAR I: PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
1. Diagnozowanie zagrożeń nalogami – ankiety. Analiza wyników ankiety. Działania mające na celu wskazanie zaistniałych problemów uczniom i ścieżek ich eliminowania – zajęcia warsztatowe z pracownikami PPP w Myszkowie. (alkohol, nikotyna, zachowania ryzykowne i eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi.)	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół ds. profilaktyki - wychowawcy klasy - dyrektor szkoły - wszyscy nauczyciele - uczniowie - pracownicy PPPP 	II semestr
2. Profilaktyka przeciw uzależnieniom dopalaczy – lekcje wychowawcze we wszystkich klasach.	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół ds. profilaktyki - wychowawcy klas - pielęgniarka szkolna - samorząd szkolny - uczniowie Zespołu Szkół 	Wrzesień/ Październik 2016
3. Profilaktyka antynikotynowa – lekcje wychowawcze w klasach pierwszych. Ankieta w klasach pierwszych. Obchody „Dnia Bez Papierosa”	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół ds. profilaktyki - wychowawcy klas - pielęgniarka szkolna - samorząd szkolny - gospodarz szkoły i uczniowie Zespołu Szkół 	Wrzesień /październik 2016 maj 2017
4. Profilaktyka antyalkoholowa – lekcje z pedagogiem szkolnym w klasach drugich i trzecich (technikum). Udział w warsztatach z pracownikami PPPP w Myszkowie	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół ds. profilaktyki - pedagog szkolny - uczniowie Zespołu Szkół - pielęgniarka szkolna 	marzec
5. Profilaktyka przeciw uzależnieniom od narkotyków, dopalaczy i środków psychotropowych. Zajęcia warsztatowe „Stop Narkotykom i Dopalaczom” dla uczniów we współpracy z PPPP w	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół ds. profilaktyki - pracownicy PPP - samorząd szkolny 	listopad

Myszkowie.	<ul style="list-style-type: none"> - uczniowie - wychowawcy klas 	
6. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat negatywnych konsekwencji brania narkotyków i dopalaczy.	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciel WDŻ - nauczyciel biologii - wszyscy nauczyciele 	cały rok szkolny
7. Konsekwentne przestrzeganie instrukcji dotyczących zakazu palenia papierosów na terenie szkoły oraz podczas wycieczek szkolnych i imprez organizowanych przez szkołę.	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - wychowawcy klas - nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne 	wrzesień
8. Udział młodzieży w profilaktycznych programach edukacyjnych (w zależności od aktualnych potrzeb i tendencji)	<ul style="list-style-type: none"> - przewodnicząca zespołu - pedagog szkolny - dyrekcja szkoły - wychowawcy klas - wszyscy nauczyciele 	cały rok szkolny
9. Pomoc młodzieży, szczególnie narażonej i dotkniętej problematyką uzależnień. <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę w profilaktyce. 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły - Zespół do spraw profilaktyki - pedagog szkolny - wychowawcy klas - instytucje 	cały rok szkolny
10. Zapoznavanie rodziców z wewnątrzszkolnymi instrukcjami dotyczącymi zakazu palenia papierosów i e-papierosów na terenie szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - wychowawcy klas - rodzice 	wrzesień
11. Edukacja rodziców w zakresie środków uzależniających, czynników warunkujących powstawanie nałogów.	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - przewodnicząca zespołu - PPPP Myszków - Policja 	I półrocze 2016/2017.

OBSZAR II: PROFILAKTYKA PRZEMOCY I AGRESJI W SZKOLE

DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
1. Diagnozowanie zjawiska agresji w szkole poprzez przeprowadzenie ankiety wśród uczniów.	- zespół ds. profilaktyki - wychowawcy klas	I semestr
2. Spotkanie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji dla rodziców uczniów klas pierwszych pt.: „Nie reagujesz – akceptujesz.” Narkotyki i dopalacze.	- zespół ds. profilaktyki	do uzgodnienia z organizatorem
3. Zajęcia warsztatowe z zakresu negatywnych skutków agresji pt.: „Jak radzić sobie z agresją?” Konsekwentne stosowanie systemu nagród i kar zgodnie z regulaminem oceniania zachowania.	- wychowawcy klas I - pedagog szkolny - wicedyrektor szkoły - dyrektor szkoły	cały rok szkolny
4. Warsztaty dla młodzieży z zakresu przeciwdziałania przemocy w grupie rówieśniczej „STOP PRZEMOCY.”	- interwent kryzysowy z Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Myszkowie	do uzgodnienia z organizatorem
5. Podnoszenie kultury osobistej uczniów, eliminowanie agresji słownej, wulgaryzmów.	- dyrektor szkoły - wicedyrektor szkoły - wychowawcy klas - wszyscy nauczyciele - wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny
6. Spotkanie z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji dla uczniów klas II w ramach kampanii „Z młodym kierowcą w drodze po doświadczenie – bezpieczeństwo pieszych.”	- Zespół ds. profilaktyki - dyrektor szkoły - wicedyrektor szkoły	do uzgodnienia z organizatorem
7. Bezpieczny Internet – Profilaktyka agresji i przemocy w tym: „CYBERPRZEMOC”, uzależnienie od gier komputerowych i hazardu. (realizowane w momencie wystąpienia sytuacji kryzysowych)	- nauczyciele informatyki - wychowawcy klas - pracownicy Komendy Powiatowej Policji i/lub Prokuratury Rejonowej w Myszkowie	I semestr w ramach lekcji informatyki, godzin z wychowawcą cały rok szkolny

<p>8. Pomoc dla młodzieży w rozwiązywaniu problemów z zakresu zachowań ryzykownych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog szkolny - pracownicy PPPP w Myszkowie 	<p>cały rok szkolny</p>
<p>9. Konsekwentne reagowanie na nieuzasadnioną obecność na terenie szkoły osób z zewnątrz (identyfikatory dla nauczycieli i uczniów oraz przepustki dla osób postronnych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - portier szkolny - wszyscy pracownicy szkoły - dyrektor szkoły - uczniowie 	<p>cały rok szkolny</p>
<p>10. Przestrzeganie przepisów BHP na terenie obiektu szkolnego w czasie zajęć edukacyjnych oraz na wycieczkach szkolnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele - uczniowie - wszyscy pracownicy szkoły 	<p>cały rok szkolny</p>
<p>11. Przestrzeganie „Procedur postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką.”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele - wszyscy pracownicy szkoły - dyrektor szkoły 	<p>cały rok szkolny</p>
<p>12. Integracja działań SZKOŁA – DOM. Pedagogizacja rodziców w zakresie konsekwencji prawnych wynikających z niespełnianiem obowiązku szkolnego nieletnich, stosowania różnych form przemocy, uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnienia od gier komputerowych – w poszczególnych klasach, jeśli zaistnieje sytuacja ryzykowna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pedagog szkoły - Przewodnicząca zespołu - dyrektor szkoły - PPPP w Myszkowie - KPP Myszków 	<p>zgodnie z przepisami</p>

OBSZAR III: WYPEŁNIANIE OBOWIĄZKU SZKOLNEGO I OBOWIĄZKU NAUKI

DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
1. Diagnozowanie zjawiska nieobecności na zajęciach szkolnych.	- zespół wychowawczy - wychowawcy klas - pedagog	cały rok szkolny
2. Kontrola obowiązku szkolnego <ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne informowanie rodziców/opiekunów prawnych o frekwencji, problemach wychowawczych i osiągnięciach uczniów oraz motywowanie rodziców/opiekunów prawnych do podejmowania współpracy ze szkołą	- wychowawcy klas - pedagog szkolny - wszyscy nauczyciele - dyrektor szkoły	cały rok szkolny
3. Udzielanie uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych.	- wychowawcy klas - pedagog szkolny - nauczyciele przedmiotu	cały rok szkolny
4. Uczeń ponosi odpowiedzialność za własne decyzje i wyniki uzyskiwane w nauce na miarę swoich możliwości.	- uczniowie - rodzice/ prawni opiekunowie	cały rok szkolny
5. Edukacja prawna uczniów i rodziców w zakresie konsekwencji wagarów i nie realizowania obowiązku szkolnego	- pedagog - dyrektor szkoły - wychowawcy klas	Wrzesień
6. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów m.in. związanych z wyjazdem rodziców za granicę w celach zarobkowych, a także przemoc w rodzinie.	- pedagog - wychowawcy - nauczyciel WDŻ - dyrektor szkoły	

OBSZAR IV: PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
1. Zagrożenia XXI wieku. Udział młodzieży w kampaniach społecznych i edukacyjnych promujących zdrowy styl życia (np.: HIV/AIDS, WZW, czerniak, profilaktyka raka piersi itp.)	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół ds. profilaktyki - samorząd szkolny - gospodarz szkoły i uczniowie Zespołu Szkół - wychowawcy klas - pielęgniarka szkolna	cały rok szkolny Grudzień miesiąc AIDS
2. Ochrona przed stresem (lekcje wychowawcze, pogadanki)	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas	cały rok szkolny
3. Akcje i wystawy promujące zdrowy styl życia. <ul style="list-style-type: none"> • Dzień Sportu	<ul style="list-style-type: none"> - zespół ds. profilaktyki - samorząd szkolny - uczniowie Zespołu Szkół - wychowawcy klas	wg harmonogramu (Gospodarz Szkoły) czerwiec
4. Dbłość o kondycję fizyczną i sprawność ruchową.	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele wychowania fizycznego - wychowawcy klas - uczniowie	cały rok szkolny
5. Rozwijanie zainteresowań sportem, turystyką, ekologią, będących alternatywą dla różnych zachowań ryzykownych (wycieczki, rajdy, zawody sportowe, udział w akcji ekologicznej „Sprzątanie Świata”)	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas - wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
6. Aktualizacja bazy danych odnośnie instytucji i organizacji zajmujących się profilaktyką uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny (Tablica Pedagoga szkoły) - przewodnicząca zespołu - dyrektor szkoły - pielęgniarka	wrzesień/ październik 2014.
7. Zabieganie o różne formy pomocy materialnej dla uczniów (wyprawka	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły	cały rok szkolny

szkolna, stypendia) przez przedstawicieli szkoły.	- pedagog szkolny - wychowawcy klas	
8. Profilaktyka zaburzeń odżywiania (anoreksja, bulimia) – obserwacje, lekcje biologii i WDŻ, rozmowy z rodzicami	- wychowawcy klas - pielęgniarka - nauczyciele biologii i WDŻ	cały rok szkolny
9. Dostarczanie wiedzy, kształtowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy	- pielęgniarka szkolna, - nauczyciel PO	cały rok szkolny

VI. SPOSÓB MONITOROWANIA I EWALUACJA

Wszyscy realizatorzy programu profilaktycznego dokonują odpowiednich zapisów w dziennikach lekcyjnych. Oprócz tego nauczyciele- wychowawcy gromadzą w teczkach wychowawcy klasowego ankiety oraz ich analizy, monitorują podjęte działania. Zespół ds. profilaktyki co roku dokonuje ewaluacji programu w wybranych obszarach.